



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Francisci Svarez Granatensis E Societate Iesv
Doctoris Theologi, Et In Conimbricensi Academia Primarij
at[que] Emeriti olim Professoris Tractatvs Qvinqve, Ad
Primam Secvndae D. Thomae**

Suárez, Francisco

Mogvntiae, 1629

2. Quid sit grauitas, & quantitas peccati, & vnde sumatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94065)

ne ad rationem: an illa, quæ sumitur ex ordine ad ultimum finem. Ratio, & interrogatio supponit has inordinationes esse distinctas, quod non est certum, sed in disputatione: tamen quia saltem ratione differunt, dico breuiter, sicut actus virtutis, vt respicit bonum obiectum, bonus est, & inde habet debitum ordinem ad ultimum finem, ex quo denominatur *rectus actus*, ita actus peccati ex deformitate ad rectam rationem proprie dicitur *actus malus*. peccatum vero dicitur ex carentia rectitudinis ad ultimum finem, quod patet ex vsu omnium loquentium de peccato, & ex his, quæ initio diximus de notione eius, & quia supremus defectus actus humani est, qui sumitur in ordine ad Deum, & ultimum finem: peccatum autem est supremus defectus creature rationalis.

VII.

Sed contra. Nam si quis cognosceret actum aliquem esse contra rectam rationem, vt tamen inuincibiliter ignoraret Deum, ille peccaret contra rectam rationem, & tamen nihil inordinatum ageret contra ultimum finem, quia vbi non est voluntas, ibi non est moralis deformitas, & vbi est ignorantia inuincibilis, non est voluntas. Respondeo quidquid sit an talis ignorantia sit possibilis, tamen illa posita, actus malus etiam careret illo ordine quem habere debet ad ultimum finem, & hoc non pendet ex cognitione, vel voluntate operantis, quia intrinsece, & essentialiter conuenit hoc actui malo, vt malus est, sicut è contra, actus virtutis ratione sua honestatis habet rectitudinem debitam ad ultimum finem, licet ab operante non referatur, vel etiam non cognoscatur. Aliam questionem tractat *ibidem* Caietanus, quid sit magis de essentia peccati auersione, an conuersio, & definit conuersionem esse magis necessariam, quæ tamen nobis non est necessaria, nam dicendum est, conuersionem esse materiale peccati, auersionem vero esse formale, reliqua quæ hic dici poterant de specificatione, & distinctione specifica peccatorum, petenda sunt ex dictis supra de malitia: aliquid tamen de peccatis mortalibus addemus disputatione sequenti.

SECTIO II.

Quid sit gravitas, & quantitas peccati, & unde sumatur.

I. **Notatio 1. pro decisione.** **SV**pponendum primo est aliquam esse in peccato gravitatem, vel quantitatem, quod ex modo loquendi patet in scriptura Apoc. 14. *iuxta quantitatem delicti*, &c. Deuteronomi. 21. *quantum glorificauit se*, &c. item patet, quia proprietates, vel deordinationes quantitatis peccato tribuuntur, vt esse magnum, vel paruum, æquale, vel inæquale, quæ omnia per metaphoram intelligenda sunt, eo modo quo dicuntur in qualitatibus. Aduerte vero secundo quod in peccatis quadruplex quantitas considerari potest ad modum, quo calor abstrahendo ab omni intensioe habet primo certam quantitatem perfectionis essentialis. Secunda quantitas est quasi multitudinis, vt cum plures rationes peccatorum in eodem actu coniunguntur, quæ omnia patent ex vsu loquendi, & ex sufficienti enumeratione.

II. **De prima quantitate.**

Tertio ex dictis facile colligitur, vnde metienda sit quantitas peccati, prima enim, quæ ad essentiam pertinet, inde mensuratur, vnde oritur, scilicet proxime ex bono quod priuat, remote, & quasi ex radice, ex obiecto, vt D. Thomas 1. 2. *quest. 73. artic. 3.* docuit: ex quo principio definit *iple artic. 4.* illud peccatum grauius esse,

quod perfectiori virtuti opponitur. In quo aduertere oportet eidem virtuti plura peccata specie diuersa posse esse contraria, vt iniuria, furtum, & homicidium, &c. non est ergo intelligendum omnia peccata contraria virtuti perfectiori, esse in specie sua grauiora, quam peccata contraria virtuti inferiori, sed intelligendum est peccata ex genere suo esse grauiora, quæ meliori virtuti contrariantur proprie vtendo nomine generis, atque adeo maximum peccatum contrarium meliori virtuti esse maius maximo contrario inferiori. Contingere tamen potest aliquod peccatum contrarium inferiori virtuti esse in specie sua maius, quam aliquod aliud contrarium superiori virtuti, vt fornicatio est maius peccatum, quam furtum, & ratio est, quia vnum peccatum non destruit totam vnam virtutem, sed quasi particulam eius, & ideo si peccatum minimū quid destruat in superiori virtute, aliud vero destruat maximam perfectionem inferioris virtutis, hoc erit ex specie sua maius, vt furtum, quod solum destruit equalitatem in rebus exterioribus remanentem, quod minoris momenti est, quam destruere castitatem. Sed contra. Nam minima rectitudo nobilioris virtutis, vt iustitie est maioris momenti, quam maxima inferioris. Respondeo negando antecedens, nam imo secundum rectam prudentiam, quæ debet esse index huius existimationis, actus inferioris virtutis saepe est nobilior.

Sed quæret aliquis in vitis, quæ opponuntur eidem virtuti per excessum, & defectum, vnde intelligemus quod sit maius in sua specie, quia ipsum posituum, quod priuat, non potest esse rectum, & in huiusmodi lege, v. g. vitium per excessum est maius, in liberalitate vero vitium per defectum est maius. Respondeo, in genere dici potest ex Aristotele 6. *Ethicorum cap. 6. & 7.* in his vitis illud esse maius, quod magis destruit rectitudinem virtutis, cui opponitur: possumus autem aduertere quasdam virtutes per se ordinari, vt cohibeant hominem, vt humilitas: alias vero vt magis impellant, vt liberalitas. In prioribus virtutibus peccatum per excessum est maius, in posterioribus peccatum per defectum, cuius signum est manifestum, quia tale vitium semper est tali virtuti magis dissimile, vt auaritia liberalitati magis quam prodigalitas.

Ex hoc eodem principio definit D. Thomas in *ea quest. 73. artic. 5.* ex D. Gregorio peccata spiritualia esse grauiora carnalibus: quod eodem modo interpretandum est, ex genere suo, sicut præcedens doctrina: peccata enim spiritualia ex genere suo grauiora sunt, non tamen singulæ species peccatorum spiritualium excedunt singulas species peccatorum carnalium: imo in genere loquendo, quoad multas condiciones sunt peccata carnalia grauiora, quarum vna illa est, quia sunt magis turpia, & ideo maiorem inurunt infamiam, vt D. Thomas *citato artic. ad septimum* adnotauit, & indicat etiam Gregorius, & August. 1. *solo loquorum, cap. 10.* quomodo autem non semper peccatum, quod est turpius: sit etiam grauius, docet bene D. Thomas 2. 2. *quest. 119. artic. 2. ad 2. & q. 142. artic. 4.*

Quare quoad secundam gravitatem peccati dico oriri eam ex illis circumstantiis, quæ speciem non mutant, & quoad hoc eadem est ratio de peccato, quæ de malitia: quare condiciones quasdam peccatorum, quæ à D. Thoma inter causas peccati enumerantur, vt ignorantia, passio, & malitia, & peccatum augere possunt, quo circumstantiarum numero continentur, fere enim omnes illæ reducuntur ad circumstantiam quomodo.

III.

IV. *Spiritualia & carnalia in hac quantitate comparantur.*V. *De 2. quantitate peccati allata n. 1.*

quomodo: & ratione etiam huius grauitatis efficitur sepe, vt peccatum ex specie sua minus graue, sit simpliciter maius, quam aliud: & ratio est, quia licet grauitas essentialis praecipua sit, tamen illa etiam, qui ex circumstantiis sumitur, tanti est in materia morali, vt interdum plus conferat secundum prudentem existimationem ad peccati augmentum morale, quam ipsum obiectum. Dices. Numquam in naturalibus contingit, vt res, quae in essentia specifica est minus perfecta, in indiuiduo sit perfectior propter circumstantiam. Respondeo primo. Multi hoc negant, vt patet in caelo comparato ad multa animalia, & ratio reddi potest, quia absoluta perfectio creaturae non ex sola substantia, sed etiam ex accidentibus magna ex parte constat, vt D. Thomas 1. part. question. 5. articulo. 6. docet. Respondeo secundo, licet physica species maneant in indiuiduo; tamen in ordine ad mores, & usus hominum in indiuiduo indicantur melius propter accidentia, vt patet in argento comparato ad aurum: in proposito ergo malitia, qua physice videtur esse in essentia perfectionis speciei, in indiuiduo propter accidentia est simpliciter deterior in ordine ad mores hominum. Cuius signum etiam est, quia secundum rectam prudentiam tale peccatum existimatur maiori poena dignum.

VI. De quantitate peccati. De tertio grauitatis genere, nihil aliud dicendum est, quam illam ex circumstantiis, quae speciem mutant, oriri: ex quo etiam fit, vt peccatum ex obiecto leuius, propter hanc quantitatem censetur simpliciter grauius: quare haec omnia pensanda sunt, ad ferendum iudicium de grauitate peccati, & illud praeterea in his praecipue, quae ex iure positio pendunt: quam scilicet vim habet praecipuum impositum, & quam obligationem legislator potuerit, & voluerit imponere, quod partim ex materia, partim ex forma, & verbis legis colligendum est.

VII. Ex his tandem facile eueritur Stoicorum error, qui, vt refert Cicero 3. & 4. de finibus, & latius paradoxo 3. & 4. dixerunt omnia peccata esse paria, quos sequutus est postea Cyprianus, teste Augustino de haeresibus in 82. & videtur fauere D. Basilius in questionibus breuioribus in 293. dicens in Testamento nouo nusquam peccatorum distinctionem maiorum, ac minorum reperiri, contra quem errorem disputat Augustinus supra, & epistola 29. ad Hieron. ad Hieronymum. libro 2. contra Iovinianum, & epistola ad Celantium, & ex Scriptura patet quaedam peccata esse maiora, quaedam minora, Matthaei 5. a versu 19. Ioann. 19. Qui me tradidit tibi minus peccatum habet: & Ezechiel. 16. versu 47. & experientia, atque ratione constat, quia cum grauitas peccatorum, ex tam multis iam enumeratis infurgat, quae non aequae in omnibus peccatis reperiuntur, constat non omnia esse paria. Ratio etiam D. Thomae 1. 2. question. 73. articulo. 2. optima est, quia non omne peccatum omnem ordinem, & rectitudinem rationis destruit. Et hoc sensu ait, peccatum non esse puram priuationem: non quia necessarium sit omne peccatum, praecipue quoad formale eius, aliquid posituum continere, haec tota peccati deformitas priuatio est, & vere potest dari pura omisio, de disp. seq. sed quia nullum peccatum contrarium est omni rectitudini rationis, sed aliud rectitudini solum iustitiae, aliud solum temperantiae, &c. quia igitur non totum bonum tollit, ideo est non pura, id est, non totalis priuatio. Ex quo euidenter sequitur posse esse magis, vel minus grauem, sicut etiam perspicuum est, plura peccata destruire magis rectitudinem in primam secunde D. Thomae.

nem rationis, quam vnum, & consequenter esse minus malum.

Rationes Stoicorum omitto, neq. D. Basilius contrarium sentit, homilia enim 12. ex variis, & homilia in Psalmo 7. & in 14. aperte docet fidei veritatem: quare ille liber quaestionum multis non probatur tanquam Basilius. Alii dicunt illa verba fuisse inducta ab haeretico, vel incipienti: vel certe Basilius solum docere Euangelium non attulisse distinctionem peccatorum, non tamen dicit eam abstulisse: vel, quod verisimilius est, vult perfectionem legis Euangelicae a nobis requirere, vt peccata omnia diligenter caueamus, & quoad hoc nullam distinctionem faciamus peccatorum maiorum, vel minorum: quam tamen ipse indicat question. 4. in eodem libro, & eodem modo Hieronymus. in epistola citata ad Celantium. vbi ex professo constituit inaequalitatem peccatorum; dicens in quolibet gradu aequale peccatum esse vel prohibita admittere, vel iusta non facere: solum enim vult ista omnia praecipua aequaliter, id est, sine distinctione personarum omnes obligare.

VIII.

DISPUTATIO II.

De peccato mortali, & veniali.

N disputat. praecedenti nonnullas diuisiones peccati explicatas reliquimus, quia faciliores erant, nunc tres praecipue supersunt cognoscendae, & exponendae: quae ad cognoscendam peccati essentiam, & grauitatem necessariae sunt. Prima est ea, quam proposuimus, in qua peccati deformitas erit radicitus explicanda: de qua D. Thom. 1. 2. question. 73. articulo. 5. & question. 88. & 89. nos vero de tota re hic dicemus.

SECTIO I.

An sit aliquod peccatum mortale, & quae sit eius grauitas.

Prima propositio. Certum est de fide multa dari peccata mortalia. In hac conueniunt Catholici omnes, & haeretici, vt patet ex illis locis, in quibus peccatum vocatur mors animae Matthaei 18. & 19. ad Roman. 8. ad Galatas 5. 1. Ioan. 8. Qui non diligit, manet in morte. In explicanda autem huius peccati ratione, est magna dissensio, & omisio haereticis, cum quibus disputabimus sect. 4. prima sententia est peccatum mortale esse illud, cui aeterna poena lege Dei debetur, quam putat probatiorem Scotus 2. d. 21. & ea vti videtur D. Thomas supra, & August. tom. 9. in Ioan. & Enechirid. cap. 64. quae sententia verum quidem dicit a posteriori: non tamen explicat rationem peccati mortalis, mortale enim est non quia tali poena puniatur: perituum enim est peccatum mortale, licet non puniretur a Deo, & demones peccata mortalia committunt, quae non puniuntur nouis poenis.

I. propositio dari peccatum mortale. De quidditate eius 1. sententia.

Secunda sententia affirmat peccatum esse mortale, quia diuino praecipio aduersatur, ita Scotus supra, & Gab. 2. d. 2. Quod si obiciatur hoc esse commune omni peccato. Respondet Scotus solum peccatum mortale esse verum, vt solum peccatum, & reliqua non esse contra praecipuum, & reliqua non esse contra praecipuum, & reliqua non esse contra praecipuum, & reliqua non esse contra praecipuum.

II. Sententia.